

Advies bij het voorontwerp van het MER windturbines Maldegem-Eeklo

Adviesnummer:	<u>INBO.A.3430</u>
Datum advisering:	4 april 2016
Auteur:	Joris Everaert
Contact:	Lieve Vriens (lieve.vriens@inbo.be)
Kenmerk aanvraag:	ANB-INBO-BEL-2016-14
Geadresseerden:	Agentschap voor Natuur en Bos Provinciale Dienst West-Vlaanderen T.a.v. Leni Demarest Koning Albert I-laan 1/2 bus 74 8200 Brugge leni.demarest@lne.vlaanderen.be
Cc:	Agentschap voor Natuur en Bos Jenike Vandenberghe (jenike.vandenberghe@lne.vlaanderen.be) Joris Janssens (joris.janssens@lne.vlaanderen.be)

Aanleiding

Langs de N49 in Kaprijke, Eeklo en Maldegem worden 20 windturbines gepland. De projectzone is afgebakend in het Provinciaal Beleidskader Windturbines als potentieel zoekgebied dat in aanmerking komt voor het eventueel plaatsen van windturbines. De turbines worden ingeplant, soms enkel ten noorden van de snelweg, soms als een dubbele rij, parallel aan de N49. Drie windturbines worden in het noordwesten ingeplant langs het Schipdonkkanal. Er is een ontwerp van project MER voorgelegd (Haskoning Belgium, 2016).

Vraag

1. Zijn de effecten op vogels en vleermuizen in de ontwerp-MER voldoende onderzocht, m.a.w. volstaat de methodiek om correcte conclusies te trekken?
2. Indien de effecten niet voldoende werden onderzocht, welke elementen dienen verder/anders onderzocht te worden?

Toelichting

1 Afbakening studiegebied

In de ontwerp-MER is het studiegebied vastgelegd op maximaal 5 km rond het projectgebied. Rekening houdend met de verplaatsingen van overwinterende eenden, ganzen en zwanen, wordt het studiegebied beter uitgebreid tot 10 km rondom het projectgebied (zie aanbevelingen in Everaert & Peymen, 2013). Dit grotere studiegebied komt beter overeen met de bespreking van de betreffende soortgroepen in de ontwerp-MER.

2 Beschrijving van de bestaande toestand en referentiesituatie

Globaal gezien is de gevolgde werkwijze in de ontwerp-MER voldoende om mogelijke effecten correct in te schatten. We adviseren om onderstaande opmerkingen te verwerken in de MER.

2.1 Vogels

In deel 1.3.4 van de ontwerp-MER is sprake van een maximum van 79 kleine zwanen in het projectgebied. Het is niet duidelijk uit welke bron dit aantal afkomstig is. In figuur 3 van het rapport van Natuurpunt (opgenomen als bijlage 15.1 van de ontwerp-MER) worden waarnemingen van 100-250 kleine zwanen in het projectgebied weergegeven (Natuurpunt, 2015). Het is belangrijk het correcte aantal te gebruiken in de MER.

In illustratie 15.4 van de ontwerp-MER zijn voor de overwinterende eenden, ganzen en kleine zwanen de gemiddelde wintermaxima van de laatste 10 jaar weergegeven per km² UTM hok. Aangezien er vooral voor de kleine zwaan tijdens de laatste jaren grotere aantallen worden vastgesteld ter hoogte van het projectgebied, is het nuttig om in een extra figuur ook het gemiddelde van de wintermaxima in de laatste 3 jaar weer te geven. De recente toename van kleine zwaan is een nieuwe ontwikkeling die meegenomen moet worden in de effectberekening.

In de ontwerp-MER is vermeld dat in het projectgebied slechts sporadisch (1x per jaar) grote groepen ganzen en kleine zwanen aanwezig zijn. Op basis van enkele losse waarnemingen lijkt dit inderdaad het geval te zijn, maar we raden aan om deze stelling beter te onderbouwen en na te gaan of dit ook blijkt uit de gestandaardiseerde tellingen.

Bij de bespreking van de dagelijkse vliegbewegingen in deel 1.3.4 van de ontwerp-MER, is voor de voedseltrekroute van ganzen vanuit Meirlaere sprake van een merkwaardig verschil tussen het aantal zoals in 2015 vermeld in een ontwerpversie van de risicoatlas (1000-2000) en het aantal dat in Meirlaere aanwezig is (max. 327). In de volgende versie van de risicoatlas van het INBO (binnenkort beschikbaar) is de voedseltrekroute van ganzen aangepast van 1000-2000 naar 100-500. Uitzonderlijk kunnen deze aantallen groter zijn. Gezien 327 mogelijk niet het werkelijke maximum is, wordt het aantal ganzen in de ontwerp-MER best gecorrigeerd naar 100-500.

Wulpen, regenwulpen en meeuwen worden niet besproken in de ontwerp-MER, terwijl ze wel in het studiegebied met vrij belangrijke aantallen aanwezig zijn. Hoewel de aantallen in het projectgebied wellicht relatief klein zijn, is het aangewezen om de soorten beknopt te bespreken in de MER en vervolgens te concluderen of een gedetailleerde effectberekening noodzakelijk is.

2.2 Vleermuizen

Deel 1.3.4 van de ontwerp-MER bevat een beschrijving van de beschikbare gegevens en een zeer beknopte inschatting van de aanwezigheid van vleermuizen in het projectgebied. De beschikbare gegevens zijn echter beperkt tot enkele losse waarnemingen in de omgeving.

Er wordt best nog een landschapsanalyse toegevoegd waarbij de kans op regelmatige aanwezigheid van vleermuizen in het projectgebied ook ruimtelijk wordt ingeschat. Dit kan door mogelijke vliegcorridors en foerageergebieden te lokaliseren op basis van luchtfoto's, BWK, bosleeftijd enz.

3 Effectbespreking

3.1 Vogels

Deel 1.7.4 van het ontwerp MER bevat een analyse van de mogelijke effecten door verstoring. Globaal gezien is de gevolgde werkwijze in de ontwerp-MER voldoende om een correcte beoordeling te kunnen maken van de mogelijke effecten. Hieronder geven we enkele opmerkingen die best verwerkt worden in de MER.

De analyse voor overwinterende ganzen en zwanen is heel beknopt aangezien er slechts sporadisch (1x per jaar) grote groepen vogels aanwezig zouden zijn. Zonder een betere documentatie van deze stelling (zie opmerkingen in deel 2.1 van dit advies) moet het effect door verstoring besproken worden naar analogie met de aanbevelingen in Everaert & Peymen (2013).

Deel 1.7.5 van het ontwerp MER bevat een analyse van de mogelijke effecten van mortaliteit door aanvaring met de turbines. De methode voor het inschatten van het aantal aanvaringssslachtoffers onder de eenden is bruikbaar. Maar de meer modelmatige aanpak is beter (Everaert & Peymen, 2013). Deze is overigens in de ontwerp-MER wel correct toegepast voor ganzen en kleine zwanen. Er kan best wel rekening gehouden worden met het feit dat het aantal overvliegende eenden niet gedurende de volledige winterperiode gelijk is. De correcte verdeling hiervoor kan uit de beschikbare verspreidingsgegevens gehaald worden. Aan het begin en einde van de winter zullen de aantallen alleszins kleiner zijn dan deze zoals toegepast in de ontwerp-MER. Hierdoor zal het berekend aantal slachtoffers onder de eenden lager uitkomen. Verder wordt best voor alle soortgroepen –indien mogelijk– een effectberekening gemaakt met een gemiddeld en worst-case scenario, zoals beschreven in Everaert & Peymen (2013). In de ontwerp-MER is nu vooral gebruik gemaakt van een minimaal en maximaal scenario, hoewel de vermelde minimale aantallen hier aanzien kunnen worden als gemiddeld.

Bij de beoordeling van de effecten op populatieniveau, is in de ontwerp-MER vermeld dat er geen gegevens zijn over de winterpopulatie eenden in de omliggende gebieden en dat daarom de aantallen van de voedseltrekroutes uit de INBO risicoatlas gebruikt zijn om de winterpopulatie te bepalen. De resultaten van de watervogeltellingen in deze gebieden zijn wel beschikbaar op het INBO. Op basis van de in het ontwerp gebruikte aantallen zouden inderdaad geen betekenisvolle effecten door mortaliteit optreden.

De effecten op de populatie van ganzen en kleine zwaan zijn op correcte wijze beoordeeld.

3.2 Vleermuizen

Deel 1.7.6 van de ontwerp-MER bevat een kwalitatieve effectbespreking voor vleermuizen. De bespreking wordt best nog aangepast op basis van een meer gedetailleerde landschapsanalyse (zie opmerkingen in deel 2.2 van dit advies). De elementen in de effectbespreking vormen alvast een basis voor zo een analyse die thuishoort in deel 1.3.4 van de MER.

Conclusie

1. Globaal gezien zijn de effecten op vogels in de ontwerp-MER voldoende onderzocht om betrouwbare conclusies te trekken. Voor vleermuizen is nog een meer uitgebreide landschapsanalyse gewenst om betrouwbare conclusies te trekken.
2. Ter verduidelijking worden best nog enkele aanvullingen in het beschrijvend gedeelte over ganzen en kleine zwanen toegevoegd, alsook in de effectbespreking voor eenden, ganzen en kleine zwanen. Voor vleermuizen worden de gemaakte aannames best op basis van een landschapsanalyse verder verduidelijkt.

Referenties

Everaert J. & Peymen J. (2013). Aanvullingen op het rapport "Risico's voor vogels en vleermuizen bij geplande windturbines in Vlaanderen (INBO.R.2011.32)". Aanzet voor een beoordelings- en significantiekader'. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, INBO.R.2013.44., Brussel.

Haskoning Belgium (2016). Voorontwerp van het project MER windturbines N49 in Kaprijke, Eeklo en Maldegem, discipline fauna & flora, versie maart 2016.

Natuurpunt (2015). Ornithologische waarde omgeving E34/N49 ter hoogte van Eeklo en Maldegem in het kader van de mogelijke inplanting van windturbines. Natuurpunt Vogelwerkgroep Noord-Oost-Vlaanderen en Natuurpunt Studie.